

הלכות עדות פֶּרֶק ח

א. מי שחתם על השטר, ובא להעיד על כתב ידו בבית דין, והפיר כתב ידו, שזה הוא בודאי, אבל אינו זוכר העדות כלל, ולא ימצא בלבו זכרון שזה לזה מזה מעולם הרי זה אסור להעיד על כתב ידו זה בבית דין: שאין אדם מעיד על כתב ידו שהוא זה, אלא על הממון שבשטר הוא מעיד שזה חייב לזה, וכתב ידו, כדי להזכירו הדבר; אבל אם לא נזכר, לא יעיד.

ב. אחד הזוכר את העדות מעצמו אחר שראה כתב ידו, או שהזכירוהו אחרים ונזכר ואפלו הזכירו העד השני שהעיד עמו אם נזכר, הרי זה מעיד. אבל אם הזכירו התובע עצמו אף על פי שנזכר אינו מעיד, מפני שזה דומה בעיני בעל דין כאלו העיד לו בשקר בדבר שלא ידע.

ג. ולפיכך אם היה התובע תלמיד חכמים, והזכיר התובע הזה את העד ונזכר הרי זה יעיד לו: שתלמיד חכמים יודע שאלמלי לא זכר הדבר, לא היה מעיד. וקל הוא שהקילו בדיני ממונות, שאף על פי ששכח הדבר מכמה שנים, והכתב הוא שהזכירו הדבר הרי זה מעיד.

ד. הואיל והדבר כן, שטר שיצא לבית דין, ובאו עדיו ואמרו, כתב ידינו הוא זה, אבל מעולם לא ידענו עדות זו, ואין אנו זוכרין שזה לזה מזה או מכר לו לא נתקיים השטר, והרי הוא פתור: עד שיזכרו עדותן. וכל מי שאינו דן כזה לא ידע בדיני ממונות, בין ימינו לשמאלו.

ה. אבל אם היה כתב ידם יוצא ממקום אחר, או שהיו עדים שזה כתב ידם מקימין את השטר. ואין משגיחין על דבריהן שאמרו, אין אנו זוכרין עדות זו: שמא חזרו בהן, וזה שאמרו אין אנו זוכרין, כדי לבטל השטר; וכאלו אמרו קטנים היינו, פסולי עדות היינו שאינן נאמנין, הואיל ויתקיים השטר שלא על פיהם.

ו. ומפני טעם זה מקימין כל השטרות, ואין אנו צריכין להביא עדים ולשאל אותם, אם הם זוכרין עדות זו, או אינם זוכרין אותה: שאפלו באו ואמרו, אין אנו זוכרין אותה אין שומעין להן, הואיל ואפשר לקימו שלא מפיהן.

ז. אחד הכותב עדותו על השטר, או שנמצא כתוב אצלו בפנקסו ובכתב ידו, פלוני העיד אותי עליו ביום פלוני בכך וכך אם זכר מעצמו, או הזכירוהו אחרים ונזכר מעיד. ואם לאו, אסור להעיד: שאין זה דומה אלא למי שאמר לו אדם נאמן, פלוני יש לו אצל פלוני כך וכך, והעיד הוא, שיש לזה אצל זה; והוא אינו יודע מן הדבר כלום, אלא מפי אחר שמע והעיד.